

Обстеження річки ЗГАР та розробка МЕПД її збереження

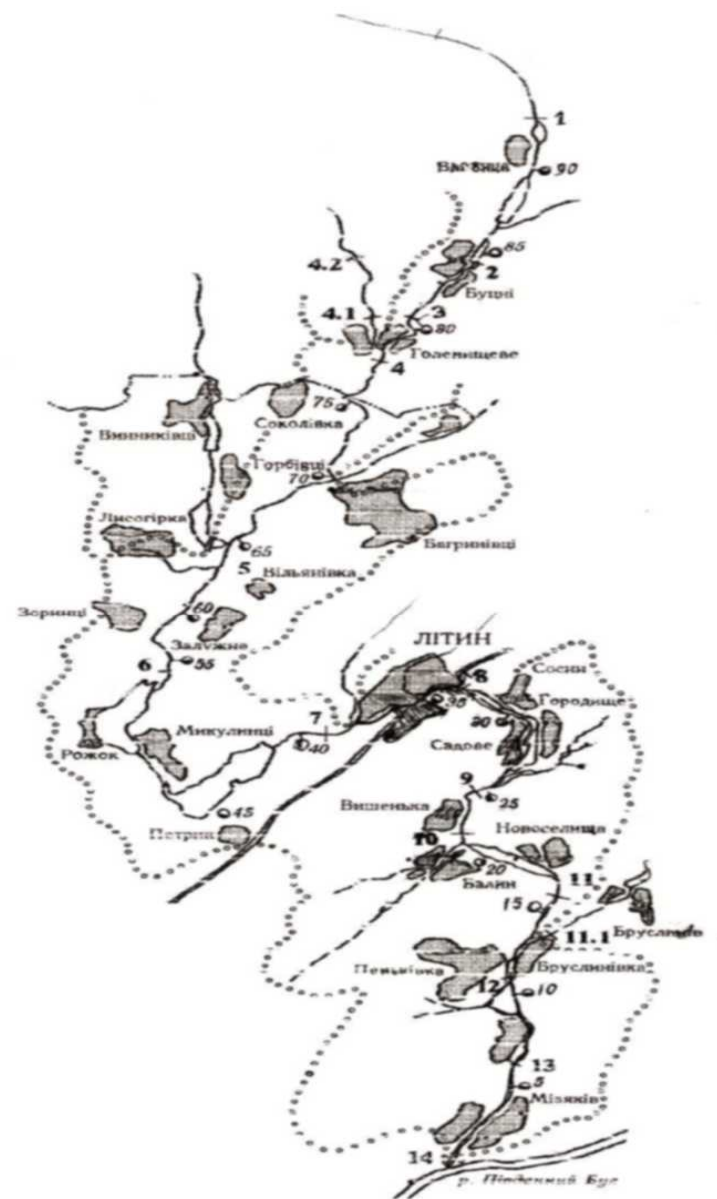
Річка ЗГАР

- Довжина— 96,5 км, площа басейну — 1170 км²,
- права притока Південного Бугу,
- протікає в межах Деражнянського та Летишівського районів Хмельницької області, Літинського, Жмеринського та Калинівського районів Вінницької області

Збережи свою річку
Збережи свою річку

Річище слабкозвивисте, пересічна ширина 5 - 10 м, максимальна — до 40 м. Глибина річки — 0,5 - 1,5 м, максимальна — до 5 м. Похил річки — 0,91 м/км. Долина річки трапецієвидна, шириною до 4 км, глибиною — до 30 м. Заплава двостороння, у верхів'ї заболочена; завширшки від 50 — 150 м до 0,5 - 1,5 км (на окремих ділянках).

**Площа ставків
створених на
основному руслі
річки – майже 1400
гектарів. А всього у
басейні – близько
2100 га**

- Річкові ділянки
разом складають 60
кілометрів.**

**Ставкові ділянки
складають понад 45
кілометрів довжини
річки**

**Збережи свою річку
Збережи свою річку**

В процесі виконання проекту:

Проведено два експедиційні виїзди для збору інформації про річку, її долину, про суспільно-екологічну ситуацію в басейні.

Досліджено стан річкової екосистеми за показниками зоопланктону, фітопланктону і вищої водної рослинності, якість води - за вмістом органічних речовин, розчиненого кисню, біогенів, за фізичними показниками, стан ландшафтів та екосистеми заплави і долини річки.

**Збережи свою річку
Збережи свою річку**

Обстеження річки ЗГАР та розробка МЕПД її збереження

У населених пунктах, які мають найзначніший вплив на річку, проводилися зустрічі з громадянами та з керівниками місцевих рад і підприємств. Обговорювалися проблеми річки, з'ясовувалися питання розуміння жителями проблем річки, обговорювалися шляхи покращення стану річки.

Збережи свою річку
Збережи свою річку

Вся зібрана інформація повинна підтверджувати корисність або шкідливість конкретних видів діяльності людини у долині річки для самої річки.

Виходячи з цієї інформації при розробці місцевого екологічного плану дій має обґрунтовуватися необхідність тих чи інших заходів, які би позитивно вплинули на річку.

Збережи свою річку

За результатами аналізу та узагальнення зібраного матеріалу у річковій долині виділено 19 ділянок з однотипним станом ландшафтів і характером господарської діяльності, визначено основні проблеми річки, фактори негативного впливу на річку, локалізацію джерел забруднень на кожній ділянці тощо

Рівень антропогенного втручання у річковій долині Згару, визначений через співвідношення суми площ природних і квазіприродних ландшафтів (ліси + чагарники + луки, болота) та антропогенно трансформованих (рілля + урбанізовані території + нові ставки) від верхів'я річки і до гирла зростає. Антропогенний вплив виражається, переважно, у надходженні забруднень.

Збережи свій річку

Обстеження річки ЗГАР та розробка МЕПД її збереження

Основним фактором негативного впливу на річку є забруднення: у витоках — внаслідок надмірного випасу худоби у річковій долині, значної розораності та освоєності окремих ділянок річкової долини, а також вторинного забруднення із ставків

Збережи свою річку
Збережи свою річку

**У верхній течії — внаслідок роботи
Багринівського торфозаводу поступає
механічний завис та органічне забруднення;**

**Внаслідок припинення роботи
заводу виникають пожежі на
торфозаготівлях**

**Збережи свою річку
Збережи свою річку**

**У середній течії —
внаслідок вторинних
забруднень із великих
ставків та забруднень
міста Літина, а нижче за
течією — стоки з дворів,
полів, притоків та
вторинного забруднення із
ставків, скрізь – внаслідок
фільтрації із пасовищ**

**Збережи свою річку
Збережи свою річку**

**у нижній течії — внаслідок розсіяних забруднень
від значного пасовищного навантаження у річковій
долині,**

- значної
розораності та
освоєності
окремих
ділянок
заплави і терас,**
- вторинного
забруднення із
ставків**

Обстеження річки ЗГАР та розробка МЕРД її збереження

Завдяки самоочисній здатності річки, оціненій по кількості поглинання NH_4^+ та кумуляції біогенів вищою водною рослинністю, лише на восьмій ділянці річки, відбувається відновлення якості води.

Збережи свою річку
Збережи свою річку

**Саме тут мінімальне
антропогенними
втручанням у ландшафт
річкової долини**

**На інших ділянках річки
повного самоочищення
води не відбувається**

**Збережи свою річку
Збережи свою річку**

**Завершується
розробка
пропозицій до
екологічного
плану дій з
оздоровлення
річки
Для місцевого
плану дій з
оздоровлення
річки для окремих
ділянок буде
запропоновано
впровадження
системи заходів.
Серед них:**

**Збережи свою річку
Збережи свою річку**

Обстеження річки ЗГАР та розробка МЕПД її збереження

В населених пунктах басейну річки впровадити систему освітньо-інформаційних заходів з питань її збереження та відновлення; підготувати достатню кількість інформаційно-освітніх матеріалів;

встановити на

місцевості згідно

Водного кодексу

України прибережні

захисні смуги

і висадити по зовнішній

їх межі 1-2 ряди дерев і

2-3 ряди чагарників;

угіддя в межах ПЗС

використовувати

тільки як сіножаті;

Збережи свою річку
Збережи свою річку

▼ для припинення поступання у річку забруднюючих зливів, стоків та скидів відновити роботу очисних споруд та відстійників у смт Літин, покращити стан доріг, з яких змивається бруд;

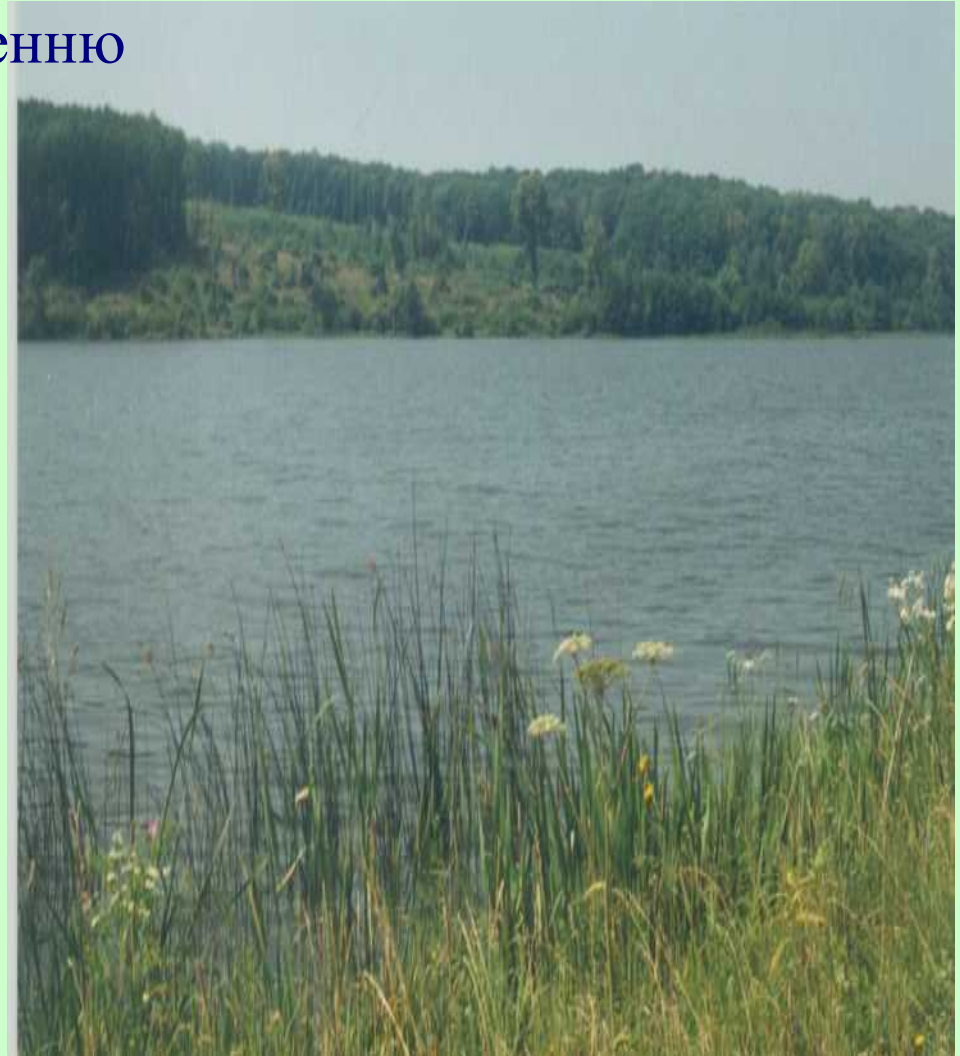
впровадити систему заходів з ліквідації сміття, сміттєзвалищ, очищення вулиць населених пунктів від сміття і різних відходів; припинити скидання у річку побутового сміття та органічних відходів;

Збережи свою річку
Збережи свою річку

для посилення природних процесів оздоровлення річки, посилення відновлення русла та покращення самоочисних властивостей річки і якості води в ній на каналізованих ділянках річки сприяти відновленню

- ✓ її природного річища, зокрема відновлення меандрів;
- ✓ для підтримки природного процесу відновлення природного водного режиму ландшафтів, покращення природної дренажної здатності заплави та покращення підземного живлення річки – висадити на ряді ділянок заплави і на схилах терас річкової долини лісосмуги і куртини типової деревної рослинності, зокрема порід вільхи, верби, дуба, берези, тополі, липи, ясена, сосни тощо;

Збережи свою річку
Збережи свою річку

- у заплаві річки на виснажених пасовищах провести викошування та знищення бур'янів і підсівання багатокomпонентних травосумішок які включатимуть багаторічні злаки та бобові рослини;

- для зменшення вторинного забруднення річки провести у верхів'ях ставків **часткове** очищення русла від накопиченої надлишкової біомаси рослинності;

- провести облаштування та обсадження деревами джерел, що живлять річку

Збережи свою річку
Збережи свою річку